

Шолохович В.Ф. Дидактические основы информационных технологий обучения в образовательных учреждениях : диссертация ... доктора педагогических наук : 13.00.01. – Екатеринбург, 1995. – 364 с.

Ю.Л. Лукашевич, старший викладач кафедри професійної освіти ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», м. Переяслав – Хмельницький.

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Практична підготовка є надзвичайно важливою складовою в підготовці майбутнього педагога професійного навчання, яка має бути зорієнтована на розвиток рівня готовності до професійної діяльності. В останні десятиріччя перед вищою педагогічною школою України стоїть завдання переходу до формування професіоналів, які б могли у своїй майбутній професійній діяльності поєднувати глибокі фундаментальні теоретичні знання і практичну підготовку з постійно зростаючими вимогами інформаційного суспільства.

Основними завданнями розвитку педагогічної освіти є: забезпечення професійно особистісного розвитку майбутнього педагога на засадах особистісної педагогіки; приведення змісту фундаментальної, психолого-педагогічної, методичної, інформаційно-технологічної, практичної та соціально-гуманітарної підготовки педагогічних та науково-педагогічних працівників до вимог інформаційно-технологічного суспільства та змін, що відбуваються у соціально-економічній, духовній і гуманітарній сферах. Модернізація вітчизняної освіти і її входження у загальноєвропейський освітній простір висувають нові вимоги до професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Формування особистості майбутнього педагога відбувається у процесі навчання, яке є невід'ємним складником його професійно-педагогічної

підготовки. Одним із пріоритетів навчання є прищеплення інтересу в студентів до обраної професії, розвиток умінь та навичок самостійної роботи, прагнення до творчого пошуку, оволодіння рефлексією власної діяльності тощо. Як свідчить аналіз педагогічної літератури та наукових матеріалів, підготовка вчителя до професійної діяльності набуває статусу надзвичайно актуальної проблеми. Сучасному виробництву потрібен фахівець, який повинен глибоко усвідомлювати своє місце в перебудовчих процесах, ґрунтовно володіти теоретичними знаннями, професійними вміннями і навичками, готовий до діяльності у складних умовах конкуренції, здатний до самонавчання, самопізнання, самовдосконалення.

Різні аспекти формування особистості педагога та питання вдосконалення підготовки фахівців у вищих педагогічних закладах висвітлено у дослідженнях О. Абдулліної, Л. Кондрашової, Н. Кузьміної, В. Кузя, О. Мороза, Н. Половникової, В. Семиченко, В. Сластьоніна, Г. Троцко, Н. Хміль, О. Щербакова та ін. За останні десятиліття в Україні активізувалися пошуки дослідників у галузі зарубіжної та вітчизняної теорії та практики професійної підготовки педагогів. Зокрема, досліджено систему підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у Німеччині (В. Гаманюк, Т. Вакуленко), проблему педагогічної майстерності вчителя в теорії та практиці педагогічної освіти США (Р. Роман), систему підготовки педагогічних кадрів у Норвегії (В. Семилетко), підготовку майбутнього вчителя до організації навчального діалогу в професійній діяльності (І. Глазкова), модернізацію професійної та світоглядно-методологічної підготовки сучасного вчителя (В. Ковальчук) тощо.

На сучасному етапі формування єдиного європейського простору найголовнішими ознаками професійної підготовки вчителя-європейця має бути сконцентрованість навколо ідей демократії та інноваційного навчання [1].

Підготовка сучасного педагога повинна відповідати вимогам, що ставляться до інноваційної діяльності, потрібне моделювання структури такої діяльності майбутнього педагога, яка формує готовність до сприйняття, розробки або використання новітніх освітніх програм, технологій та не впливає

на його професійну позицію. Як би не змінювався час, ціннісні установки і віяння, педагог-майстер буде затребуваний завжди. У сучасних умовах усе більше з'являється педагогів-майстрів своєї справи. Це фахівці, високої культури, розробники авторських програм, які володіють альтернативними педагогічними технологіями, індивідуальним стилем роботи, найповніше реалізують свій творчий потенціал, досягають високих результатів у навчанні і вихованні, розвитку підростаючих поколінь. Кожен викладач повинен удосконалювати свою педагогічну майстерність, яка є вищим рівнем педагогічної діяльності, що виявляється у творчості, у постійному вдосконаленні мистецтва навчання, вихованні й розвитку людини.

Педагогічна творчість розглядається як стан педагогічної діяльності, за якого відбувається створення принципово нового в змісті, організації навчально-виховного процесу, у вирішенні науково-практичних проблем. Педагогічна діяльність сучасного педагога – це прояв постійної різнобічної творчості. Вона передбачає наявність у педагога сукупності творчих здібностей, якостей, дослідницьких умінь, серед яких важливе місце посідають ініціативність і активність, глибока увага і спостережливість, мистецтво нестандартно мислити, багата уява та інтуїція, дослідницький підхід до аналізу навчально-виховних ситуацій, розв'язання педагогічних завдань, самостійність думок і висновків.

Головне завдання професійно-педагогічної підготовки студентів – оволодіння певним обсягом теоретичних знань з дисциплін педагогічного циклу, а також практичними вміннями і навичками для роботи в навчальному закладі, формування особистісних якостей, потрібних майбутньому педагогу для співпраці з вихованцями.

Головною ланкою у змісті педагогічної освіти є теоретичний і практичний компоненти у підготовці майбутнього педагога професійного навчання. Тому, професійно-педагогічна підготовка повинна включати такі три компоненти: – опанування теоретичних дисциплін педагогічного циклу; – професійні курси; – педагогічна практика в навчальному закладі. Метою

педагогічної практики є підвищення рівня та якості підготовки педагога, яка дає в майбутньому дві можливості: – адаптуватися до навчального середовища, в якому він займає активну позицію та у співпраці з викладачами і студентами максимально розкриє свої професійні здібності; – створити умови переходу від навчально-пізнавальної до самостійної майбутньої професійної діяльності.

Навчання і професійне вдосконалення повинні творити основу професійного розвитку майбутнього педагога професійного навчання, а також сприяти оптимальному розвитку молоді та спрямуванню її розуміння проблем майбутнього. Найважливішим завданням професійної підготовки студентів у вищому навчальному закладі є формування достатнього рівня професійної компетенції майбутнього педагога професійного навчання. Компетентність – це якість, що надає право особистості висловлювати судження в певній області. Знання та досвід професійної діяльності людини складають основу цієї якості. Інший автор визначає компетенцію як інтегральну характеристику особистості, що сприяє її загальній здатності та готовності до діяльності. Таким чином, компетентність – це здатність особистості вирішувати проблеми, які виникають в реальному житті, використовуючи знання та уміння набуті під час навчання та життєвого досвіду.

Завдання вищої школи підготувати людину не тільки до майбутньої професійної діяльності, а до успішного функціонування в динамічних умовах сьогодення. У зв'язку з цим, соціальні та педагогічні проблеми формування життєвої компетентності особистості є пріоритетними в українському суспільстві. Вищий навчальний заклад повинен сприяти розвитку комунікативної, інформаційної, соціокультурної та інших компетенцій. Головною метою фахової підготовки у вищому навчальному закладі є формування комунікативної компетентності. Комунікативна компетентність складається із здібностей прогнозувати комунікативну ситуацію, програмувати процес спілкування та керувати комунікативною ситуацією.

Для поліпшення підготовки майбутнього педагога професійного навчання у сучасній концепції педагогічної освіти розроблено нові підходи до системи

професійного навчання. Основними чинниками нових підходів до підготовки педагога професійного навчання є: – соціально-економічні (зміни в суспільній свідомості та поява нових цінностей в освіті, інтереси особистості мають більше значення, ніж навчальні програми та плани, створюються умови для постійного звеличення людини, гармонізації її відносин із державою, природою, суспільством тощо); – практичні (потрібно активізувати розробку методологічної та теоретичної основи педагогічної освіти); – теоретичні (зумовлені соціально-економічними та практичними змінами у розвитку народної освіти; педагогічна освіта розвивається шляхом формування у педагогів цілісного уявлення про свою професійну діяльність, через це більшість педагогічних закладів України у навчальні плани включає інтегровані курси психолого-педагогічних дисциплін і на цій основі цілеспрямовано організовує формування професійно важливих якостей майбутнього педагога, його професійної свідомості, поведінки та розвитку індивідуальності). Викладачу необхідно навчитися будувати викладання предмета разом зі студентом, адаптуючи його до того, що є у ВНЗ, і готувати до майбутньої професійної діяльності, пропагувати ідеї інклюзивної освіти в інтересах сталого розвитку, компетентнісного підходу, демократії, створення єдиної зони європейської освіти, толерантності.

Література

1. Будає В. Д. Якість педагогічної освіти – майбутнє України / В. Д. Будає // Технології неперервної освіти: проблеми, досвід, перспективи розвитку : збірник статей до традиційної IV Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Миколаїв : Вид-во МФ НаУКМА, 2002. – С. 3–6.
2. Гурін Р. С. Підготовка майбутнього вчителя гуманітарного профілю до застосування нових інформ. технологій у навч. процесі загальноосвітньої школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Гурін Р. С. – О., 2004. – 21 с.

3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С, 2004. – 112 с.

4. Семченко Н. О. Педагогічні умови формування лідерських якостей майбутніх учителів у позааудиторній діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Семченко Н. О. – Х., 2005. – 20 с.

5. Шевчук Т. В. Практична підготовка студентів вищих навчальних закладів як невід'ємна детермінанта формування їхніх професійних компетенцій / Т. В. Шевчук, О. П. Сідельник // Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна. – 2017. – Вип. 27(2). – С. 189–193.

К. М. Пасинчук, кандидат педагогічних наук,
полковник служби цивільного захисту, доцент
кафедри управління у сфері цивільного захисту,
факультет цивільного захисту Черкаський
інститут пожежної безпеки імені Героїв
Чорнобиля Національного університету
цивільного захисту України, м. Черкаси
Стрілець М. С., магістр 2 курсу, 61 взвод
Черкаський інститут пожежної безпеки імені
Героїв Чорнобиля Національного університету
цивільного захисту України, м. Черкаси

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Забезпечення якості освіти є однією з головних умов, мобільності, сумісності та привабливості системи вищої освіти будь-якої країни, головною складовою престижу вищого навчального закладу (далі – ВНЗ).

Завдання забезпечення якості вищої освіти є багатоплановим і включає наявність необхідних ресурсів (кадрових, фінансових, матеріальних,